

WYBRANE WYNIKI DIAGNOZY

Wszystkie osoby zainteresowane złożeniem wniosku zachęcamy do zapoznania się z poniższym tekstem. W sposób skrótowy przedstawia on wybrane wyniki diagnozy przeprowadzonej wśród potencjalnych odbiorców przygotowywanych projektów: mieszkańców toruńskiej starówki (głównie rodziny z dziećmi, obcokrajowców i studentów). Zawarte w tekście informacje zostały wybrane z obszernego materiału z myślą, iż mogą być istotne dla osób projektujących działania dla obszaru toruńskiego centrum. W wyniku diagnozy udało nam się zbadać potrzeby i twórczy potencjał wskazanych grup. Zdołaliśmy też zebrać wiele ciekawych pomysłów na działania kulturalno-artystyczne w tej części miasta, które mogą posłużyć za inspiracje do pracy animacyjnej.

Toruńska Starówka – czy dla mieszkańców?

Znaczna część mieszkańców starówki to osoby nieaktywne zawodowo, z niskim poziomem wykształcenia i niskim statusem ekonomicznym. To jednocześnie najczęściej osoby, które nie są aktywne w życiu społeczno-kulturalnym swojego miejsca zamieszkania. Problemem jest nawet dotarcie do nich. Zwłaszcza w sezonie wiosenno-letnim starówkę zalewa fala turystów. Mieszkańcy traktują całą zabudowę staromiejską jako swoją, ale i należącą do wszystkich innych – mają trudność z budowaniem własnej tożsamości lokalnej – nie uczestniczą w organizowaniu popularnych świąt ulic oraz w ofercie kulturalnej instytucji, które nieraz mocno ingerują w ich codzienne życie (duży hałas, niskie poczucie bezpieczeństwa).

Lokalni animatorzy o uczestnikach kultury na toruńskiej starówce

Lokalni animatorzy jako jedną z bardziej aktywnych grup wskazali osoby w wieku 50+, dla których główną motywacją do uczestnictwa w kulturze jest potrzeba **socjalizacji i integracji**, z kolei jako najmniej aktywną wymienili studentów, w tym przede wszystkim studiujących obcokrajowców oraz mieszkańców starówki. W przypadku tej ostatniej grupy podkreślono, że ze względu na swój niski status społeczny sami nieraz wykluczają się z uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta. Wzorce nieuczestnictwa przekazywane są z kolei młodszymi pokoleniami. Z drugiej jednak strony rodziny ze starówki przychodzą wtedy, kiedy przy okazji mogą **coś dostać**, np. upominki, warsztaty tworzenia rzeczy użytecznych itd. Ważną kwestią jest wspomniana **izolacja**. Mieszkańcy starówki nie mają własnego miejsca, z którym mogliby się identyfikować. Co za tym idzie, nie spotykają się w przestrzeni i nie integrują jako społeczność starówki. Należy zatem łączyć działania o charakterze społecznym z

treściami kulturowymi, inicjując wydarzenia i warsztaty, w których duży nacisk będzie się kłaść na **integrację i budowanie wspólnotowości**. Podkreślano także animacyjny aspekt działań, aby mieszkańcy z odbiorców kultury stali się jej **współtwórcami**, wchodząc również w rolę lokalnych liderów.

Mieszkańcy toruńskiej starówki o sobie

Mieszkańcy toruńskiej starówki spędzają czas wolny w bardzo zróżnicowany sposób: spacerują, uprawiają sport, chodzą do kina, spotykają się ze znajomymi, czytają książki, oglądają filmy, podróżują, latem spędzają czas na działce, grillują. Część dorosłych osób badanych, aktywnych zawodowo, wskazuje, że ze względu na pracę ma niewiele czasu wolnego. Mimo to starają się uczestniczyć w różnych wydarzeniach kulturalnych, często czynnikiem motywującym jest zapewnienie **atrakcji dla dzieci**. Ci aktywni kulturalnie uczestniczą w koncertach, chodzą na wernisaże i do teatru, uczestniczą w spotkaniach podróżniczych, chodzą do kina, **rozwijają swoje zainteresowania** np. fotografię czy bieganie. Dzieci często korzystają z oferty różnych instytucji, głównie ze względu na to, że rodzice pracują i nie ma kto się nimi zająć. Samodzielnie spędzają też czas na placu zabaw Piernikowe Miasteczko oraz na boisku w Stawie Komtura, chociaż tam zazwyczaj spotyka się młodzież. Do ich ulubionych zajęć należą zajęcia sportowe, taniec i nauka gry na instrumentach. Rodzice proponują z kolei zajęcia z rękodzieła, zajęcia plastyczne i oparte na zabawach ich rodziców i dziadków, wskazują na potrzebę częstszych wyjść ze szkoły: do muzeum, na łono natury, do kina lub do innych instytucji na przykład, żeby zobaczyć jak wygląda życie dzieci w innych szkołach, albo do miejsc pracy dorosłych zajmujących się ciekawymi zawodami. Badani mieszkańcy wskazują także na **miejsca z potencjałem**, na przykład fosy zamku, które można zagospodarować na działania kulturalne takie jak kino plenerowe, wystawy, happeningi, akcje performatywne. Z drugiej strony podkreślają problem **kumulacji i powtarzalności wydarzeń** na toruńskiej starówce oraz **niewystarczające zróżnicowanie czasowe** odbywających się działań i (niekiedy) ich **finansową niedostępność**. Brakuje miejsc, w których mieszkańcy nie byłiby „zdeptawani” przez turystów i bezpośredniej komunikacji z mieszkańcami, np. zorganizowania prawdziwego święta ulicy z leżakami i lemoniadą, w czasie którego sąsiedzi mogliby się lepiej poznać, a więc działań nastawionych na **budowanie relacji z mieszkańcami**, nie tylko oferowanie **gotowych produktów kulturalnych**.

Cudzoziemcy (przede wszystkim osoby narodowości ukraińskiej)

Uczestnicy naszych badań są bardzo aktywni w obszarze kultury i spędzania czasu wolnego. Poznają kulturę i historię Torunia m.in. poprzez odwiedzanie muzeów i wystaw, uczestniczą w spektaklach teatralnych i koncertach, chodzą do kina, uczestniczą w spotkaniach tematycznych itd. Czas wolny spędzają przede wszystkim **z rodziną i znajomymi**: innymi Ukraińcami, osobami z pracy lub z kościoła. Wspólnie spacerują, spędzają czas przy grillu i grach sportowych, jeżdżą rowerami poza miasto lub na wycieczki. Wskazując na bariery uczestnictwa w działaniach kulturalnych dla nich

samych oraz osób z ich otoczenia, wymienili: **brak wolnego czasu, barierę językową, niedostępność komunikacyjną i przestrzenną instytucji** czy **brak zintegrowanej informacji** o ofercie kulturalnej starówki. Obcokrajowcy mocno podkreślali także niewystarczającą ofertę związaną z ich **rodzimą kulturą i tradycją**. Niewielu z nich może kultywować rodzime zwyczaje będąc w Polsce (np. spotkania przy śpiewie i grze na instrumentach). Również ważną wartością podkreślaną przez osoby uczestniczące w spotkaniu jest **wschodnia kuchnia**, którą chcieliby popularyzować. **Brakuje im w Toruniu miejsca, w którym mogłaby spotykać się społeczność ukraińska**. Obecnie część społeczności ukraińskiej spotyka się w kościele Baptistów na Podgórzu. Osoby uczestniczące w warsztatach z łatwością wskazały na działania, które można podjąć, aby cudzoziemcy chcieli w większym stopniu uczestniczyć w kulturze starówki: powołanie do życia ukraińskiego zespołu muzycznego; stworzenie wymiennalni książek; uruchomienie dyskusyjnego klubu filmowego (kino ukraińskie i kino polskie); przedstawienia ukraińskiej sceny teatralnej; organizowanie zajęć z rzemiosła; zajęcia dla dzieci z animatorem (plastyczne, sportowe, muzyczne, ogrodnicze); podkreślenie tradycji i kultury Ukrainy w świętach typu Andrzejkki, Noc Kupały; wystawy prezentujące historię i kulturę Ukrainy itp.

Studenci

Studenci korzystają z oferty wielu instytucji działających na toruńskiej starówce. Wysoko oceniają te miejsca, w którym każdy może **zorganizować coś samemu**, ale też takie, w których można się **schować i poczytać, odpocząć**, koniecznie **z wolnym dostępem do internetu**. W zakresie barier uczestnictwa w kulturze studenci wskazują na **wysokie koszty** dostępu do kultury. Brakuje pełnej oferty kulturalnej **wieczorami w tygodniu i w niedziele**, kiedy nie ma zajęć i kiedy się nie pracuje. Studenci podkreślają, że w Toruniu jest wielu obcokrajowców, także studiujących, ale nie ma działań, które **łączyłyby kulturę polską z innymi**, ani wydarzeń, które **umożliwiałyby poznanie się cudzoziemców**. Wskazują także na **brak poczucia tożsamości z miastem i lokalną społecznością**, co utrudnia im zaangażowanie w lokalne działania społeczne czy kulturalne. Sami o sobie mówią, że najczęściej są tutaj tylko 5 lat, nie chcą się wiązać na stałe, wybierają więc łatwą ofertę, taką, która nie zobowiązuje do wysiłku i zaangażowania. Podobnie jak w innych grupach istotne okazuje się łączenie wydarzeń kulturalnych z działaniami umożliwiającymi i ułatwiającymi spotkanie się i **nawiązywanie relacji** z innymi osobami.

Kluczowe hasła podsumowujące diagnozę

Komunikacja i informowanie – ze świata wirtualnego do rzeczywistości spotkania z odbiorcą

Działania budujące relacje – tworzenie międzykulturowych mostów

Działania oparte na lokalnej tożsamości – wzmacnianie wspólnoty

Współpraca – zaangażowanie do działania różnych instytucji, szkół, NGO, prywatnych przedsiębiorstw

Współtworzenie kultury – odkrywanie i wspieranie lokalnych liderów